

Pöytäkirja

Valkoposkihanhen ja merimetson siirtäminen riistalajeiksi työryhmän 8. kokous

Päivämäärä ja aika: 21.8.2025 klo 10:00–12:00

Paikka: etäkokous (Microsoft Teams)

Läsnä: Eija Kirjavainen pj., Belinda Mäki. siht., Petri Ahlroth (sij.), Sauli Härkönen, Katriina Mattila, Markku Mikkola-Roos, Markus Piha, Liisa Maanpää-Pakkanen, Esa Hiiva, Jussi Laanikari, Minna Uusimäki, Ari Niiranen (sij.), Heikki Piiparinen, Teemu Nikula

1. Kokouksen avaus

Kokous avattiin ja esityslista hyväksyttiin. PJ Kirjavainen esitteli itsensä (Vesa Ruusilan viransijainen), työryhmän sijaiset ja sihteerin.

Puheenjohtaja Kirjavainen (MMM) alusti tilaisuutta kertomalla viime kokouksen jälkeen tapahtunutta. Aikaisemmin keskusteltiin, missä vaiheessa lajit siirtyvät riistalajeiksi ja päädyttiin hakemaan jatkoaikaa, joka myönnettiin elokuun loppuun 2025 saakka. Viimeisimmän työryhmän kokouksen jälkeen on pidetty seurantaryhmän kokous, jossa kansliapäällikön johdolla tarkasteltu asiaa. YM:n ja MMM:n välillä pidetty useita palaveriteita ja keskusteluita kansliapäällikön johdolla ja hyvin paljon asioita on selvitetty ja mietitty eri kannoilla. Perusasetelma ei ole kuitenkaan muuttunut. Todettiin, että esityksiä on saatava eteenpäin ja viimekädessä valtioneuvosto päättää missä muodossa esitys menee eduskuntaan.

Petri Ahlroth (YM): Viittaaan PJ:n alustukseen siitä, ettei asetelma olisi muuttunut. Olen sitä mieltä, että viimeisestä kokouksesta asiat ovat muuttuneet ja edellytykset asian ripeyttämiseksi ovat olemassa.

Kirjavainen: Olen samaa mieltä Ahlrothin kanssa, että asian eteen tehty paljon töitä. Asetelma ei ole kuitenkaan muuttunut. Tehty työ ei ole kuitenkaan näkynyt alaiseen hallintoon, mutta se on näkynyt ministeriön töissä.

2. EU-vaikuttaminen

Jussi Laanikari piti diaesityksen EU-vaikuttamisesta, siitä mitä on tapahtumaisillaan valkoposkihanhea ja merimetsoa koskien. YM on tässä asiassa vetovastuussa, koska direktiivien muutosasiat kuuluvat YM:lle, mukana on myös MMM ja VNK.

- E-kirje eduskunnalle

Toimitettiin keväällä eduskuntaan. E-kirje koski lintudirektiivin tarkistamista valkoposkihanhen ja merimetson osalta. Asialle haettiin tukea ja sitä haluttiin viedä virallisessa muodossa eteenpäin. Lausunnot ovat nähtävissä eduskunnan sivuilta. On tarve muuttaa lintudirektiivin liitteitä ja lisätä lajit liitteeseen II/A tai II/B, jossa mainitaan metsästettävät lajit. Valkoposkihanhi on lintudirektiivin liitteessä I ja merimetso ei, ja kumpikaan ei ole metsästettävissä artiklan 7 mukaisesti. Metsästys on mahdollista vain poikkeusluvalla artiklan 9 mukaisesti. Keväällä valkoposkihanhiin kovaääninen häirintä on muiden lajien pesimäaikana kielletty, LSL 70.3§ mukaisesti ja se aiheuttaa suuria vahinkoja (3–4 M€). Syksyllä muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi kuoliaaksi ampumisen sijaan on katsottu paukkupatruunat. Eduskunnassa oli MMM ja YM:n

yhteinen näkemys tästä. Kesän alussa tuli KHO:n ratkaisu, joka estää merimetson ampumisen, jonka jälkeen on jo tehty kielteisiä päätöksiä merimetson kuoliaaksi ampumisen osalta.

Komission kanta lajien lisäämiseen liitteeseen II liittyy virkistysmetsästyksen ja komissio on halutun muuttamaan liitteitä. Suden status on kuitenkin onnistuttu muuttamaan luontodirektiivin liitteissä nopealla aikataululla. Komissio valmistellut ohjeistusta, jossa on liitteet valkoposkihanhasta ja merimetsosta, mutta se ei muuttaisi Suomessa luotua oikeuskäytäntöä, jossa ampuminen on vasta viimeinen vaihtoehto. Ohjelunnon mukaan artiklaa 9 ei saa käyttää kannan vähentämiseen. Ruotsin ympärivuoden ampuminen todennäköisesti ristiriidassa lintudirektiivin kanssa. Vuoden 1994 ennakkotapauksessa, jossa 5 varislaia liitettiin liitteeseen II/B, oli tavoite ja tärkein syy vahinkojen estäminen ja lajien kantojen tasapainoisen sääntelyn helpottaminen. Lajien tasapainoisesta sääntelystä (komission ohje 2008 2.4.33) voidaan todeta, että tällä hetkellä sellaista ei tapahdu. AEWAN mallinnus näyttää, että valkoposkihanhan kanta on ollut kaksi vuotta kasvussa, joten on selvää, että maatalousvahingot tulevat kasvamaan sekä vahinkoalat. Laanikari näytti kaavion muiden maiden tilanteesta, esimerkkinä Hollanti. Suomessa on todettu muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi hanhipaimenen tai paukkupatruunan käyttö, kuoliaaksi ampumista ei sallita.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen valkoposkihanhan ampumislupia ei ole myönnetty sitten vuoden 2023. Ampuminen on siis täysin estynyt. Merimetsoilta ei ole myönnetty ampumislupia sitten viime kesän jälkeen yhtä lukuun ottamatta, joka ei johtanut kuitenkaan ampumiseen.

Ratkaisuehdotus: pelkkä metsästyslain muutos ei riitä, vaan tarvitaan muutos lintudirektiivin liitteeseen II (A tai B). Hyödyt ovat seuraavanlaisia:

- Tehokas kannanhallinta syksyllä vähentää keväisiä vahinkoja, mahdollisuus kylvää syysviljoja
- Vähemmän byrokratiaa ja selkeämmät menettelyt, ei todistelua muun tyydyttävän ratkaisun olemassaolosta (valkoposkihanhi, merimetso) tai lajin aiheuttaman haitan suuruudesta (merimetso)
- Elinvoimaisille lajeille järkevä sääntely metsästyslain puitteissa

Laanikari näytti kaaviot, jossa ensimmäisessä kuvattiin 9 artiklaan perustuva poikkeuslupaharkinta ja toisessa yhteenveto seikoista, jotka on otettava huomioon 7 artiklan nojalla tapahtuvan metsästyksen sallimisen ja metsästyskausien vahvistamisen yhteydessä. Jälkimmäinen ei sisällä lainkaan muun tyydyttävän ratkaisun harkintaa, jolloin metsästyks on mahdollista.

Eduskunnan kanta oli samanmielinen kuin VN:n, että suojelustatusta muutettava, jotta kantaa voidaan säädellä. Kuitenkin on nähty, että hanhipelto- ja hanhipaimentuki on säilytettävä. VN:n selvityksen ja asiantuntijakuulemisessa esiin tulleiden seikkojen perusteella on ilmeistä, että suomalaisessa oikeuskäytännössä omaksuttujen lintudirektiivin tulkintojen mukaan valkoposkihanhan ja merimetson kuoliaaksi ampuminen ei ole mahdollista lintudirektiivin 9 artiklan mukaista poikkeuslupajärjestelmää hyödyntämällä. Vasta liitesiiirron myötä lajit muuttuvat metsästyslain piiriin kuuluvaksi metsästettäväksi lajiksi, jolloin kannan säätely syksyisin tulee mahdolliseksi.

- **Vaikuttamissuunnitelma, non paper**

Vaikuttamissuunnitelman tavoite on poistaa valkoposkihanhi Bernin sopimuksen liitteestä II (täysin rauhoitetut eläinlajit) ja siirtää laji lintudirektiivin liitteeseen II/A (EU:n alueella metsästettävät lajit) ja sen jälkeen se poistettaisiin samalla liitteestä I (lajille perustettava Natura -alueita). Lintudirektiivin liitteeseen II/A lisättäisiin myös merimetso.

Vaihtoehtoisesti valkoposkihanhi ja merimetso lisätään Suomen osalta lintudirektiivin liitteeseen II/B eli liitteeseen, jossa lajien metsästys on sallittua niissä jäsenvaltioissa, joista on siinä maininta.

Toimenpiteinä on aktiivinen vaikuttaminen komissioon, aktiivinen vaikuttaminen työryhmissä ja kokouksissa, aktiivinen vaikuttaminen parlamenttiin, yhteistyö erityisesti niiden EU-maiden kanssa, jotka ovat valkoposkihanhen arktisen muuttoreitin varrella sekä laajempi pohjoismainen yhteistyö ml. Norja ja Islanti.

Non paper tarkoittaa asiakirjaa, joka voitaisiin jakaa samanmielisille jäsenvaltioille, jossa tuodaan esiin ratkaisu ongelmaan. Ratkaisu 9 artiklan poikkeuksien joustamattomuuteen on liitemuutokset. YM on tehnyt ennen juhannusta version, jota käydään nyt läpi. Esim. Hollannissa valkoposkihanhen aiheuttamat vahingot ovat kasvaneet miljoonalla vuodessa. Suomi ei ole siis ainoa maa, joka painii samoissa ongelmissa.

- **Palaverit komission ja jäsenmaiden kanssa**

Tapaamisia ja vaikuttamisia on ollut useita kuluneen vuoden aikana, sekä tulossa lisää. Tulevana tiistaina komissaari Roswall on Helsingissä, ja ministerit Essayah ja Multala tapaavat hänet. Tapaamisessa on tarkoitus keskustella myös valkoposkihanhasta ja merimetsästä.

Kirjavainen: Korostan, että yhteistyö MMM:n ja YM:n kanssa mennyt todella hienosti EU-vaikuttamisen osalta. Ja YM on ollut vastuullisena E-kirjeen valmistelussa eduskuntaan.

Ahlroth (YM): Olen samaa mieltä erinomaisesta yhteistyöstä ministeriöiden välillä. Välillä on kuitenkin huolettanut, liikkeuko tieto riittävästi ministeriöiden välillä. Komissio otti yhteyttä YM ja halusi käydä keskustelun tästä asiakokonaisuudesta. Komission ohjeluonnos ei tarjoa helpotusta jäsenmaille ja maat ovat antaneet palautetta ohjeluonnoksesta, joten ohjeen valmistuminen on viivästynyt. Yksittäisten virkamiesten ei periaatteessa pitäisi vaikuttaa siihen, miten komissio tulkitsee ohjetta. Virkamiesten vaihtuminen saattaa kuitenkin helpottaa sitä, että asiat menevät helpommin läpi ja se on meille eduksi. On tullut ilmi, että komissio on vielä valmis muokkaamaan ohjeluonnosta, jotta saataisiin aikaan jäsenmaita paremmin tyydyttävä ratkaisu. YM:ssä on pohdittu päätöksen vaikutusta häirintäpykälään. Olemme positiivisia siitä, että se edesauttaa asioita. Palaamme mielellään kommentoimaan etenemissuunnitelmaa. Olen sitä mieltä kuitenkin, että asiat ovat hyvin edenneet.

Kirjavainen: Olen samaa mieltä kuin Ahlroth. Eteneminen ja työ ei ole ollut näkyvää sidosryhmille, koska se on tapahtunut valtioneuvostotasolla.

Ari Niiranen (Pohjois-Karjalan ELY): Bernin sopimuksen ja lintudirektiivin muuttamisesta: vuonna 2020 YM:n ja MMM:n työryhmän esitys oli silloin myös liitemuutos ja se oli se varsinainen tavoite, nyt ollaan samassa tilanteessa 5 vuotta raportin jättämisestä. Aikaa on mennyt ja EU-vaikuttaminen ei ole helppo laji, ei tosin ole Suomessakaan. Vuonna 2017 ei Suomessakaan näihin lajeihin liittyvää ongelmaa niin tunnistettu. Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa tilanne on pahentunut ja uusi kanta-arvio vaikuttaa uskottavalta muuttoaajan perusteella. Erittäin hyvää työtä vaikuttamisen osalta siis. Mietintöön liittyen ei ole sanottu, että asia olisi ollut yksimielinen. Sekaratkaisu ei vaikuttanut ollenkaan toimivalta. Toivotaan, että muilta jäsenmailta saa tukea.

Kirjavainen: Parempi myöhään kuin ei milloinkaan, vaikka aikaa mennyt. Nyt on kuitenkin menty EU-vaikuttamiseen täysillä.

Sauli Härkönen (Suomen riistakeskus): Kiitos Ari puheenvuorosta. Hienoa, että asia edistyy korkealla tasolla ja ministeriöissä. Laanikarin esitys vaikuttaa selkeältä. Kiitos, että kerrotaan alaiselle hallinnolle, koska kentälle ei asia näy ja liikkeellä on ollut harhakäsityksiä.

Liisa Maanpää-Pakkanen (VAR-ELY): Haluaisin tuoda esille, että ELY on lupaviranomaisena tulkinnut, ettei uusi KHO:n päätös täysin poissulje poikkeuslupien myöntämistä merimetsojen ampumiseen.

Ahlroth: Poliittinen paine asian eteenpäinviemiseksi on suuri ja hallitus haluaa viedä eteenpäin asian ratkaisua. Ministeri Multala on ottanut selkeän kannan, että muutos metsästyslakiin tulee tehdä viipymättä. Tiedostamme, että siihen liittyy erinäisiä ratkaistavia asioita. YM panostaa siihen, että ratkaisut ovat löydettävissä. YM:n ehdotus on selvästi se, että ensisijaisesti tehdään metsästyslain muutos ja jatketaan voimakkaasti yhdessä EU-vaikuttamista, johon on mietitty erikseen lisäkeinoja. Metsästyslain muutoksen jälkeen RauLaKo-lakiin (*Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta muutosta 15/2022*), esitetään muutosta, jotta korvausasia ei muodostuisi ongelmaksi. Ehdotus on, että lakia muutettaisiin niin, että se sallisi valkoposkikihanhien aiheuttamien tuhojen korvaukset.

Kirjavainen: Asia on ollut tiedossa kansliapäällikköjen kokouksessa. MMM:n kanta on eri kuin YM:llä. Suunnasta ollaan samaa mieltä, mutta eri mieltä siitä milloin siirto tapahtuisi. Poliittinen paine on todettua, keskustellaan ministerin ja kansliapäällikön kanssa toistuvasti tästä. Voitaisiinko olla samaa mieltä siitä, että liitesirto on tarpeellinen, vaikka komission ohje muuttuisi?

Minna Uusimäki (MMM): Kysymys Ahlrothille: Jos RauLaKo-lakia muutetaan, miten se suhtautuu merimetsokorvauksiin? Tällä hetkellä merimetsosta on kaupalliselle ja vapaa-ajankalastukselle haittaa ja vahinkoja ei korvata mitenkään.

Ahlroth: En ole käynyt keskustelua asiasta, en pysty vastaamaan tähän.

Uusimäki: Ehdotan, että asiasta pitää keskustella. Erityisesti rannikolla tämä on ongelma.

Kirjavainen: Samaa mieltä kuin Uusimäki.

Ahlroth: Asia ei ole minulle tuttu, mutta asiasta voidaan keskustella. RauLaKo-lain muutoksesta KP Pesonen sanoi, että RauLaKo-laki estää sen, että metsästyslain mukaisen lajin aiheuttamia tuhoja korvattaisiin. Sen takia YM on muuttamassa asiaa.

Kirjavainen: Viesti YM:ltä MMM:lle on selvä. Voidaanko olla samaa mieltä siitä, että pöytäkirjaan laitetaan se, että liitesirto tarvitaan edelleen vai onko YM muuttanut mielipidettä?

Niiranen: Väännön jälkeen laji oli jo poliittinen laji vuonna 2020 ja työryhmä oli silloin yksimielinen. Mielestäni asia on itsestäänselvyys. VN ja eduskunta ovat samalla linjalla, onko sillä merkitystä, että kirjataan pöytäkirjaan? Jos RauLaKo-lain avaaminen hoituu noin, toinen taho myöntää korvauksia ja poikkeuslupia eri hallinnonaloille, toimiiko se? Nykytilassa poikkeuslupien myöntäminen menee vuodenvaihteen jälkeen Lupa- ja valvontavirastoon. RauLaKo-lain korvaukset menevät Elinvoimakeskukseen. Toki nuo virastot ovat YM:n ohjauksessa, mutta eri hallinnonaloilla. Korvaukset ovat merkittävä osa viljelijöille. Toki niistä tulee sitten palautetta siitä, otetaanko kaikki huomioon. Kuitenkin käytäntö on hyvällä tasolla tällä hetkellä, niin että vahingonkärsijät saavat korvauksia.

Ahlroth: YM ei muuttanut kantaansa, näkee tarpeellisena sen, että liitemuutos tehdään. Se ei saisi vaikuttaa etenemisjärjestykseen. Ministeri Multala esittää, että ensin tehdään metsästyslain muutos.

Kirjavainen: Tämä menee todennäköisesti nelikkoon päätettäväksi. Kirjataan kuitenkin pöytäkirjaan, että liitesiiirrosta oltiin yksimielisiä ja että muutos liitteisiin tarvitaan.

3. Mietintöluonnoksesta keskustelu

Kirjavainen: Edellisessä kokouksessa oli vaihtoehtojen vertailut. Kaksi VN:n jäsentä ovat eri mieltä ratkaisusta ja siitä, missä vaiheessa siirretään metsästettäväksi lajiksi. Ministeriöiden kannat eroavat. Koska EU-säännökset ovat taustalla, ei lajeja saisi kuitenkaan ampua. Tämän joutuvat VN:n jäsenet miettimään keskenään. Vaikka ollaan eri mieltä, MMM ja YM, on tärkeää, että VN:n jäsenet saavat mahdollisimman tarkan tilannekuvan ratkaisun tekemiseksi. On tärkeää, että ratkaisu perustuu tosiasioihin.

- Korkeimman hallinto-oikeuden merimetsoratkaisu ja vaikutus luvitukseen

Laanikari: Lähtökohtaisesti KHO totesi, että ei ole selvitetty muita tyydyttäviä ratkaisuja (munien öljyminen, puiden kaataminen), vaikka on osoitettu, että merimetsolla voi olla kalakantoihin merkittävistä vaikutuksia. Ei olla pystytty osoittamaan, että metsästämillä voitaisiin tilannetta millään tavalla parantaa. Tämän perusteella VAR-ELY teki ratkaisun, että aikaisemmalle ampumaluvulle ei myönnetty jatkoa. En tiedä täysin ajankohtaisia lupatietoja, mutta esim. Paraissille oli myönnetty 800 merimetsan ampumiseen lupa, mutta lupa oli turha, koska linnut olivat jo lähteneet muutolle. Haettua lupa-aikaa siirrettiin, koska siellä saattoi olla pesiviä lintuja. Muut tyydyttävät ratkaisut, esim. puiden kaatamisen, kun puita ei ole, tai munien öljyminen, kun munat ovat 15 metrin korkeudella puissa, eivät toimi.

Maanpää-Pakkanen: Tarkennan, että alkuvuonna myönnetty VAR ELY:n luvat myönnettiin muihin toimenpiteisiin, esim. pesien hävittämiseen ja munien öljymiseen. Harkittiin KHO:n päätöksen perusteella. Paraisten tapauksesta: yritimme dronella selvittää myöhäiset pesinnät (koska KHO:n päätöksessä elokuun alussa voi olla poikasia) ja dronekuvauksen perusteella asiaa ei voitu poissulkea, jonka takia ampuminen rajattiin elokuun puoliväliin. Minulle ei ole tullut kalatalousalueelta tietoa, että kaikki merimetsot olisivat jo lähteneet jo muuttomatkalle. Näimme, että KHO:n päätös tarkentaa reunaehtoja merimetsojen ampumiselle, muttei täysin poissulje mahdollisuutta ampua niitä.

Laanikari: Kohteet, joille aikaisemmin myönnettiin ampumislupia, ei niille enää myönnetä jatkoa KHO:n perusteella. Onko VAR-ELY:lle tullut tietoon, että niillä olisi saanut sitä jatkaa? Minun mielestäni ei ole ratkaisu, että myönnetään lupia muihin tyydyttäviin ratkaisuihin.

Maanpää-Pakkanen: Emme ole saaneet vielä luparaportteja. KHO:n päätös rajoittaa lupien myöntämistä, mutta ei kokonaan poissulje sitä.

Markku Mikkola-Roos (SYKE): Kiitos. VAR-ELY on pyytänyt lausunnon SYKE:lta merimetsopoikueista. Lausunto perustuu rengastajien havaintoihin, jossa rengastajat ovat löytäneet myöhäisiä pesiä. Tarkistamalla dronella selviää, onko myöhäisiä pesiä vai ei. Jos pesiä ei ole, poikkeuslupa myönnetään.

Ahlroth: Uskon, että voisi olla hedelmällistä pitää MMM:n ja YM:n lakimiesten kanssa keskustelua asiasta löytyykö prosessille tukea. Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola (YM) on ollut toiveikas, että pystyttäisiin tekemään tulkintoja, joka edistäisi asian etenemistä. Olen toiveikas siitä, että komission ohjetulkinta muuttuu. Sitten jää nähtäväksi ottaako Suomi uutta kantaa

näihin asioihin KHO:n ym. perusteella. Hyvä, että MMM ja YM yhdessä etsivät koko ajan ratkaisuja.

Kirjavainen: Viron metsätapausta, joissa lintuja häiritään, on meilläkin tarkasteltu. Vastaava KHO on pyytänyt ennakkoratkaisua.

Laanikari: Varmistin äsken, että Paraisten saari on tällä hetkellä tyhjä, eikä merimetsojen ampumislupaa voitu käyttää. Minkäänlaista kannansäätelystä ei voitu siis tehdä. Viron tapaukseen liittyen se, että vaikka kyse lintujen häirinnästä, on kyse myös metsän käsittelystä, johon ei haeta lupaa vaan tehdään pelkästään metsänkäyttöilmoitus. Kun valkoposkikihanhille haetaan häirintälupaa, se menee käsittelyyn artiklan 9 mukaisesti. En usko, että tulkintaohjeen muutoksella olisi niin suuri muutos, koska tulkintaohje ei ole juridisesti sitova. Sitten pitäisi myös muuttua myös Suomessa lupaviranomaisen linja VAR-ELY:ssä, jos tulkintaohje muuttuu.

Kirjavainen: Tämä on virkamiesten haaste. Jos lainsäädäntö ei muutu, on hankala tehdä muutoksia ratkaisukäytäntöihin.

- Tietojärjestelmä- ja talousvaikutuksista keskustelu

Katriina Mattila (Ruokavirasto) näytti tarkennettua diaesitystä, jonka oli näyttänyt työryhmälle myös viime vuoden lokakuussa liittyen korvausjärjestelmään. Mattila kertoi arvion nykytilasta.

Mattila: Arvio tietojärjestelmäkustannuksista, eroaa joiltain osin siitä, miten RauLaKo-laki vs. riistavahinkolaki niitä nyt korvaavat. Vaikuttavat siihen, millainen tietojärjestelmä pitäisi rakentaa. Jotta tukisovelluksen toteutus olisi mahdollista tehdä vuoteen 2027 mennessä, päätös ratkaisusta pitäisi saada tämän kuluva kalenterivuoden aikana, muuten toteutus lykkääntyy vuodella. Muutoksia kustannusarvioihin tai henkilötyövuosiin ei esitetä.

Hallinnollisia kustannuksia tulee lisää, mm. kunnille uutena tehtävänä korvaushakemusten käsitteleminen ja ratkaiseminen, sekä Ruokavirastossa ohjeistus, neuvonta, tiedotus ja kuntavalvonta. Kun asia tulisi olemaan hajautetumpaa kuin nykytilassa, tulisi miettiä, että kaikki tämä tehtäisiin kyseisessä vahinkokunnassa. Haasteena on se, että ELY:ssä on jo olemassa hyvin toimiva korvausjärjestelmä ja siirrossa pitää taata katkottomuus, sujuvuus ja yhtenäisyys niin kuin vanhassakin korvauskäytännössä.

Ahlroth: RauLaKo-lain muutosta valmistellaan YM:ssä, jotta korvauksia voitaisiin edelleen maksaa YM:n toimesta, jolloin edellä mainitun esityksen mukaiset huolet eivät olisi enää ajankohtaisia.

Kirjavainen: Olisiko tämä kuitenkin pysyvä ratkaisu?

Ahlroth: En voi ottaa kantaa, mutta ainakin tällä hetkellä on niin, että asiaa edistetään nopeasti. Toki se on muista rahoista pois silloin, mutta on tärkeää edistää.

Laanikari: Mikäli luvitus siirtyisi riistakeskukselle, se vaatisi lupajärjestelmän muutosta riistakeskukseen ja riistavahinkokisteriin. Tarvittaisiin jokin järjestely siitä, että RIKE saisi luvituksen lisäksi jotakin vahinkotietoa. Jos korvaukset tulevat jatkossakin YM:stä, ei tässä työssä tarvitse siis miettiä näitä korvauksia ollenkaan. Onko näin Ahlroth?

Ahlroth: Tällä hetkellä ollaan menossa siihen suuntaan, toki tulevaisuutta ei voi ennustaa.

Kirjavainen: MMM:n kanta ei ole muuttunut, vaikka keskustelua on käyty tosi paljon ja työtä tehty. MMM lukee hallitusohjelman kirjausta, jossa katsotaan, että tarpeettomat metsästysrajoitukset poistetaan. Oikeustapausten osalta on katsottu, että rajoitukset eivät poistu. Metsästäjät eivät voi

ymmärtää sitä, että riistalajiksi siirrettäisiin laji, jota tosiasiallisesti ei voisi metsästä. Esim. suden osalta tarvittiin liitesirto. Myös karhun poikkeuslupatapaus yhtä lailla poliittinen kysymys, kuin tämä valkoposkihanhi ja merimetsokysymys

Laanikari: Onko RauLaKo-laissa mukana vahinkojen estäminen ja korvaaminen, niin että esim. 0,5 miljoonaa euroa tulee hanhipaimeniin ym.?

Ahlroth: Ei tiedä. Ymmärsinkö oikein, että MMM on metsästyslakiin siirtämistä vastaan?

Kirjavainen: Kyllä, olemme vaihtoehto 2:n kannalla. VN:n jäsenillä on asiasta erimielisyys.

Kysymys Sauli Härköselä (RIKE): Minkälainen on riistalaji, jota ei voi metsästä? Eikö ole myös haasteellinen viestittäväksi metsästäjäkentälle?

Laanikari: Petrin kommenttiin lisäys, ymmärrän että YM haluaa lajit riistalajeiksi. Kun YM puhuu metsästyslakiin siirtämisestä, se tarkoittaa sillä riistalajeiksi siirtämistä?

Ahlroth: Kysyisin juristien näkemystä tähän, mutta olen itse siinä uskossa, että sen silloin niiden pitäisi olla riistalajeja.

Laanikari: Eli eihän tilanne ole muuttunut miksikään siitä, mikä se oli viime vuoden puolella. Ainoastaan RauLaKo-laki.

Härkönen: Muutos aiheuttaisi sekaannuksen varmasti metsästäjäpuolella. Viestinnällisesti on todella vaikea kertoa kentälle. Reunaehdot ovat haasteellisia RIKE:lle lupien käsittelijänä. Aina löytyy valittajatahoja, joita sitten käsitellään eri oikeusasteissa. Olen skeptinen siitä, että vaikka tulkintaohje muuttuisi, on päätöksentekijän vaikea tehdä toisia päätöksiä voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaan. Eli valittajilla on kaikki valttikortit käsissään kyseenalaistaa tehdyt päätökset. Liitemuutos olisi tärkeintä saada aikaan. Ei helppoa siis RIKE:lle.

Ahlroth: Kaikki tässä keskustelussa tiedostamme, että liitemuutos on tarpeen ja meidän pitää edelleen yhteistuumin pohtia keinoja EU-vaikuttamiseen. Etenemisjärjestys on se, josta emme ole samaa mieltä. Toivon, että saamme siihen nopeasti selvyyden. Ministeri Multala on antanut selkeät ohjeet, joita YM noudattaa.

Kirjavainen: Molemmilla ministeriöillä on sama tilanne, jossa ministeri sanoo viimeisen sanan. On siis turha jatkaa tästä, on kaksi näkemystä ja kysymys on erimielisyydestä riistalajiksi siirtämiseen. YM esittää osittaista hybridimallia, jota he ovat nyt muuttaneet, eikä se ole enää täysin vaihtoehto 1, mikä oli aiemmin. MMM menee edelleen vaihtoehto 2:lla, hybridimallilla, jossa lajit siirrettäisiin riistalajeiksi vasta kun liitesirto tapahtunut.

Markus Piha (LUKE) poistui klo 11.24 toiseen kokoukseen.

Laanikari: Voidaan varmaan tässä työryhmässä olla samaa mieltä siitä, että kumpikaan vaihtoehto, riistalajiksi siirto tai ainoastaan poikkeuslupitus metsästyslain puolelta, ei johda näiden lajien kuoliaaksi ampumiseen. Kyse on siten vain ainoastaan siitä, mikä viranomainen myöntää häirintäluvut?

Kirjavainen: Kun tosiasiallisesti ei voida metsästä lajeille voidaan siis myöntää vain häirintäluvia, mutta kun ei ole metsästettävä laji, se olisi oltava edelleen YM:n alaisena.

Ahlroth: Nyt vedetään mutkia suoraksi, olen osittain samaa ja osittain eri mieltä Laanikarin kanssa, joka osin oikaisee asioita. Ei vielä määritellä asioita tässä vaiheessa.

Laanikari: En näe, että paukkupatruunoilla ampuminen on metsästystä, se on kaukana siitä ja on pelkkää häirintää. Munien öljyminen ei ole metsästystä. Nämä ovat häirintää tai karkottamista äänillä tai ilman. Niin kauan, kun joudutaan toimimaan 9. artiklan mukaisesti, pitää eduskunnan ymmärtää, että nykyinen järjestely ei johda näiden lajien kuoliaaksi ampumiseen. YM:n edustaja on ollut samaa mieltä valiokunnassa.

Härkönen: Metsästyksen määritelmä on metsästyslain 2 pykälässä, kaikki edellä kuvattu ei sisälly siihen laisinkaan.

Kirjavainen: Toki tappamista ja pyydystämistäkin metsästyslaissa rajoitetaan, mutta häirintä ei ole metsästämistä. Ei siis voida puhua riistaeläimestä. Voiko tämä tulkinta muuttua VAR-ELY:ssä Liisa Maanpää-Pakkanen?

Ahlroth: Pitääkö PJ. ja ministeriön edustajat realistisena sitä, että lajit säilyvät LS-laissa ja sitten niitä aletaan metsästämään ja käyttämään ravintona?

Kirjavainen: Kun liitesiiro on tehty, se voitaisiin siirtää metsästyslakiin. Ei tapahtuisi ns. metsästäjien pettämistä, kun olisi silloin tosiasiallisesti metsästettävä riistolaji. Niin kauan, kun oikeustilanne on tämä, ei ole metsästäminen mahdollista.

Niiranen: Aiemmin ymmärsin, että asiassa olisi menty eteenpäin, mutta nyt kuulostaa siltä, ettei hirveästi olla menty. Ehkä EU-asioissa. Metsästäjänä ajattelen, että tärkein kysymys tässä on kuitenkin elinkeinon harjoittaminen ja mahdollisuudet, ei itse metsästys. Esim. karhuasiassa on nostettu esille turvallisuusasiat, ja tapauksia, joissa turvallisuus vaarantuu, tapahtuu tosiallisesti huomattavasti enemmän kuin mediasta ilmenee. Intressi on karhuasiassa ollut enemmän turvallisuudessa kuin metsästyksessä, niin miksei tässäkin otettaisi vahingot ja turvallisuus päähuomioon?

Kirjavainen: Hallitusohjelmakirjaus ohjaa meitä tähän, toki vahingot ovat myös siinä esillä. Niiranen on siinä oikeassa, että ydinkysymyksen osalta ei olla vielä löydetty ratkaisua. Metsästäjille ja RIKE:lle laitetaan kohtuuton paine, koska eivät voi tehdä mitään ennen liitesiiirtoa. Mistä eväät toisenlaiseen ratkaisukäytäntöön yhtäkkiä tulisi? Osaako Maanpää-Pakkanen kertoa, millaiset mahdollisuudet ovat VAR-ELY:llä tehdä toisenlaisia päätöksiä?

Maanpää-Pakkanen: Luvituskäytäntöjen muuttuminen VAR-ELY:llä vaatisi uusia aiemmista poikkeavia tutkimustuloksia, ja oikeuden päätöksiä. Luvitukseen voisi vaikuttaa myös EU:n ohjeistus. Se, että paukkupatruunakarkotus katsotaan valkoposkikihanhien osalta muuksi tyydyttäväksi ratkaisuksi kuoliaaksi ampumiselle, on ollut puheenjohtajan maininnasta poiketen vain hallinto-oikeudessa. Niin pitkään, kuin lajit ovat rauhoitettuja, ei voida puhua metsästyksestä. Silloin se on harkintaan perustuvaa poikkeusluvilla tapahtuvaa tappamista.

Härkönen: Tarvitaan liikkumavaraa ennen liitesiiirtoa. Jos pelkän EU-ohjeen perusteella muutetaan käytäntöjä, niistä kuitenkin valitetaan.

Laanikari: Tällä hetkellä tutkimustulokset ovat osoittaneet valkoposkikihanhien kohdalla sen, että näen mahdollisena sen, että onnistuttaisiin tekemään lupia, jossa tappaminen onnistuisi. Eihän se viranomaisista vaihtamalla toimi. Tuskin uudet tutkimustulokset muuttaisivat tilannetta mihinkään, voisivat vaan vahvistaa sen, että paukkupatruunat ovat yhtä toimiva ratkaisu kuin kuoliaaksi ampuminen, vaikka teho ei olisi yhtä hyvä. Haluaisin nähdä miten komissio tulkintaohjeessa sanottaisi sen uudelleen, en usko, että niin tulee tapahtumaan.

Kirjavainen: Pattitilanne kyseessä, on haasteellista. Arvostan kaikkien näkemyksiä ja työtä mitä näiden eteen on tehty jo useampia vuosia. Oikeuskäytäntö mikä meillä tällä hetkellä on, tekee riistalajiksi siirtämiseksi haasteelliseksi, että pääsisi eläimiä oikeasti ampumaan metsästyslain 2 pykälän mukaan.

Niiranen: Pääviesti minusta tässä työryhmässä on se, että EU-vaikuttaminen on lähtenyt liikkeelle ja sitä olisi syytä nostaa esille. Sen liikkeelle saaminen ei ole ollenkaan ollut helppoa. Lakitekstin kirjoittamista en pidä vaikeana, mutta sen vaikuttavuutta kyllä. Laanikarin kanssa olen samaa mieltä siitä, että lakimuutoksen vaikuttavuus olisi nolla. Virkamiehinä ei kuitenkaan syytä lähteä arvostelmaan hallitusohjelmaa.

Kirjavainen: Vaikuttavuus jäisi heikoksi, jos näin tehtäisiin. Korostetaan siis EU-vaikuttamisen tärkeyttä.

Laanikari: Erinomainen puheenvuoro Ari, mutta mikäli halutaan jotain tehdä, mennään hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti niin, että siirretään lajit metsästyslain piiriin. Nykykirjauksilla siitä ei tule haltuun otettua, syötävää lajia. Korvaukset ovat edelleen RauLaKo-laissa, mutta häirintä ja muut asiat olisivat sitten metsästyslaissa? Luvittava viranomais muuttuisi, mutta käytännössä muuten ei mikään muu tavalliselle kansalaiselle.

Kirjavainen: Vaikea tilanne. YM on tullut vastaan RauLaKo-laissa, mutta MMM on eri mieltä vielä kokonaisratkaisusta.

Vaikuttavuusnäkökulmasta nähtynä ongelma on se, että missä vaiheessa lajit siirtyisivät metsästyslakiin riistalajeiksi? Tästä ovat siis ministeriöt edelleen eri mieltä. Ratkaisu on kuitenkin niillä tahoilla, jotka ovat hallitusohjelmakirjauksia olleet tekemässä.

Ahlroth: LS-lajit eivät ole metsästettäviä lajeja, se ei ole se keino. Minun mielestäni se ei ole se keino ja YM on tehnyt merkittävästi työtä sen eteen, että niistä tulisi riistalajeja. Tämä asia huolestuttaa YM:ä paljon.

Kirjavainen: Ministeriöissä tuodaan esille ylhäältä päin tulevaa viestiä. Syitä ovat molemmat osapuolet tuoneet esille ja karhutapaus on vahvistanut tätä käsitystä siitä, millä tavalla asiat otetaan maakunnissa vastaan koskien sitä, onko joku laji metsästettävä vai ei.

4. Mietinnön sisältö, luovuttaminen ja viestintä

Kirjavainen: Voitaisiin siis todeta, että meillä on kaksi eri näkökulmaa. Hyvästä keskustelusta huolimatta näkökulma ei muuttunut, EU-vaikuttamisen osalta meillä on yhtenäinen näkemys, kuten vaikuttavuudesta oikeuskäytännön suhteen. MMM:n saamat ohjeet ovat viedä tätä esitystä MMM:n näkemyksellä eteenpäin. Haluaako YM esittää eriävän mielipiteen ja tuoda sen eteenpäin esim. kirjallisesti? Meillä on paine saada asia maaliin. Miten tehdään, tehdäänkö työryhmän työstä raportti, joka luovutetaan sille taholle, joka asettamiskirjeen oli allekirjoittanut? Sitten asiasta pitäisi viestiä ja saada lausunnoille, jotta tilanne kehittyisi ja solmu aukeaisi. MMM:n toivomus on, että esitys voitaisiin laittaa lausunnoille ja hyvä työ, jossa kaikkien asiantuntemus on, tulisi esille ja näkyväksi. Niiden ihmisten, joita asia koskee, olisi hyvä ymmärtää miksi asia on jumissa ja päästä sitten vaikuttamaan siihen. Tähän mennessä on tullut kolme eriävää mielipidettä, mutta YM:ltä ei.

Ahlroth: YM ei halunnut jättää sitä, koska tiesi ettei raporttia olla jättämässä. Haluamme toimia asiaa edistävästi, emmekä jättää eriävää mielipidettä. Minun mielestäni on kokouksen jälkeistä keskustelua miettiä sitä, missä muodossa raportti luovutetaan. Kuitenkin tässä työryhmässä on tehty hyvää virkamiestyötä niissä mandaateissa mitä voidaan tehdä, käyty asiat läpi ja pyritty

vaikuttamaan ja edistämään asioita, missä se on ollut mahdollista. Kiitän siitä. Kuitenkin jos ylimmältä poliittiselta johdolta tulee viesti, joka ei kohtaa, on kerrottava heille, että heidän pitää päättää se lopullinen ratkaisu. Uskon, että molemmat ministeriöt haluavat toteuttaa hallitusohjelman kirjaukset. Koitetaan sovitella ja tehdään parhaamme virkamiehinä. Kokouksen jälkeen tulee keskustelua jatkaa.

Kirjavainen: Jaan näkemyksen hyvästä yhteistyöstä.

Niiranen: Miten raportissa tai mietinnössä ilmaistaan, että on vain yksi vaihtoehto? On kolme aisaa: EU-vaikuttaminen, joka on yhtenäistä, sekä kaksi päävaihtoehtoa MMM:n ja YM:n ehdotusten mukaisesti. Olisi hyvä olla myös analyysit niistä, miten ne vaikuttaisivat. Näen oikeudellisia ongelmia siinä, että LS-alaista lakia ohjaa muu ministeriö. Toivon, että tuodaan selkeästi esiin mistä ollaan samaa mieltä ja vaihtoehdot mahdollisimman selkeästi ja tasapuolisesti.

Kirjavainen: Hyvä työ on näkyvissä, haasteena on tehdä se hallituksen esityksen muotoon. Yksi vaihtoehto pitää esittää, toki siinä esityksen sisällä voi olla vaihtoehtojen vertailu.

Laanikari: Arin puheenvuoroon liittyen totean, että hallituksen esityksessä on todettu pääasiallisena vaihtoehtona se, että luvitus siirtyy RIKE:lle, mutta vahinkojen korvaaminen ja estäminen säilyy edelleen YM:n hallinnon aloilla ja ELY-keskuksissa. Toisessa vaihtoehdossa sanotaan, että luvitus ja korvaaminen siirtyisi MMM:n hallinnon aloille. Sekamallia esitettiin siis hallituksen esitysluonnoksessakin.

Kirjavainen: Syy on EU-oikeudesta tulevat reunaehdot. Neljä tahoa on siis eriävää mieltä. Olisiko syytä olla päivämäärä, jos lisää eriäviä mielipiteitä halutaan jättää? Asiat ovat aiheuttaneet paljon hämmennystä, kun niistä ei ole viestitty. Kun mietintö on jätetty, täytyy siitä viestiä ulos. Viestitään ulos myös siitä, että paljon töitä on tehty asian eteen. MMM on kuitenkin luovuttamassa esityksen, joka on työryhmälle toimitettu liitteenä.

Laanikari: Hallituksen esitysluonnoksessa ei ole lainkaan kuvausta viimeisimmästä KHO:n merimetsoratkaisusta. Voisi siis olla hyödyllistä, että siitä kirjottaisi lyhyesti kuvauksen mietintöön.

Ahlroth: Pidän erikoisena, jos MMM luovuttaa liitteenä olevan vanhan raportin, kerran kun välissä on tehty niin paljon muuta työtä mm. RauLaKo-lain suhteen.

Kirjavainen: Miten olisimme voineet muuttaa sitä, jos RauLaKo-lain muutoksista ei ollut MMM:llä mitään tietoa?

Ahlroth: YM voi sitä teille toimittaa.

Kirjavainen: Ei voida tehdä hallituksen esitystä valmiiksi ennen kuin saadaan poliittinen linjaus. Työ on kuitenkin saatava valmiiksi. Alaiselle hallinnolle tiedoksi, että tämä on prioriteeteissa tärkeä asia.

5. Muut asiat

Kirjavainen: Tutkimukseen panostaminen molempien lajien osalta olisi tarpeellista poikkeuslupakäytäntöjen osalta. Kun mietitään konkreettisia tutkimushankkeita, toivottavasti asiantuntemustanne voi käyttää ja olemme asiasta yksimielisiä.

Esa Hiiva poistui toiseen kokoukseen klo 12.06.

Ahlroth: Tulevatko edellä mainitut asiat muistioon vai mietintöön?

Teemu Nikula (MMM): Kyseessä on mietintö hallituksen esityksen muotoon.

Ahlroth: Jos raporttiluonnokseen tehdään muutoksia, eikö silloin RauLaKo-lakiasia pitäisi sinne laittaa?

Kirjavainen: Voi laittaa, että YM on sitä esittänyt. Tarvittaisiin varmaan teiltä liite. Osaako Teemu Nikula ottaa kantaa vai pitäisikö laittaa vaihtoehtojen arviointiin?

Nikula: Niin kauan kuin tämä on virkamiesten välistä keskustelua, en laittaisi hallitukseen esitykseen. Tarvitaan konkreettisempaa tasoa.

Kirjavainen: Tilanne liikkuu ja on lähtöisin poliittisista näkökulmaeroista. Työ on kuitenkin saatava loppuun. Kirjallisissa kysymyksissäkin on kysytty, miksei työryhmä ole kokoontunut. Näin ollen työryhmän on turha jatkaa tätä. Emme ole tekemässä MMM:n julkaisua, mutta hankeikkunaan yritetään saada näkyville nämä asiat. Näin vaikeita asioita, joissa on erimielisyyksiä, on viety aina poliittiselle taholle ja ministereille tiedoksi. Asia on vaikea ja tullaan erilaisista lähestymiskulmista ja viiteryhmistä tähän.

Niiranen: Epäselväksi jäi, että mikä tulee määräpäiväksi mielipiteen muutokseen. Itselle tuli uutena tämä RauLaKo-lakiasia, jos se ei muutenkaan ole avoimena, niin onko sen syytä tulla mukaan mietintöön? Mikä on aikataulu?

Kirjavainen: Merimetsoasiaan ei ole tullut eriävää mielipidettä. Tarvittaisiin jotain mihin viitata, mihin mennessä eriävien mielipiteiden päivitys tulisi tehdä. Varmaan ainakin viikko tai kaksi? Elokuun loppuun mennessä? Sovitaan 29.8. mennessä.

Liisa Maanpää-Pakkanen: Saadaanko sitä ennen päivitetty mietintöluonnos, jos sen perusteella pitää päivittää eriävää mielipidettä?

Kirjavainen: Jos siihen ei muuta muutosta ole tulossa, kuin merimetsotapauksen kuvaaminen, niin kyllä.

Laanikari: Sen kirjoittaminen tapahtuu nopeasti.

Kirjavainen: Koska Laanikari on jäämässä lomalle, työryhmän sihteerinä Mäki on yhteyksissä työryhmään tästä. Kiitos kaikille kokouksesta.

Kokous päätettiin klo 12.18